Fylkesutvalgets behandling av sak 99/2020 i møte den 21.04.2020:

Vedtak:
Fylkesutvalget fattet slikt vedtak:

1. Fylkesutvalget mener at Klimakur 2030 gir et godt grunnlag for valg av klimatiltak fram mot 2030. Fylkesutvalget mener imidlertid at grunnlaget bør forbedres på flere områder.

2. Klimakur 2030 preges av mangelfulle konsekvensutredninger knyttet til drastisk omlegging av norsk landbruk. Det vil være særlig viktig blir å se dette i lys av behovet for en trygg og sikkert norsk matproduksjon og matberedskap.

En reduksjon i produksjonen av rødt kjøtt vil svekke norsk matproduksjon og Norges sjølforsyningsgrad, og vil dermed være i strid med de oppfordringer som kommer fra FN om å produsere mest mulig mat på lokalt ressursgrunnlag. De tiltakene i Klimakur 2030 som er rettet mot jordbruket, og særskilt i forhold til rødt kjøtt, er i for stor grad knyttet opp mot bokføringsmessige gevinster i klimaregnskapet, noe som neppe vil få samme netto effekt på utslipp i praksis.

Redusert matproduksjon i Norge vil gi bokføringsmessige gevinster i form av reduserte utslipp for Norge, men vil samtidig kunne øke utslippa i andre deler av verden. Kunnskapsgrunnlaget rundt karbonbinding i jord er uferdig. Økt kunnskap om binding av karbon i eng og beitemark vil påvirke regnestykket på hva som er reelle netto utslipp fra rødt kjøtt. Gitt usikkerheten disse tallene gir, samt risiko for karbonlekkasje, mener fylkesutvalget at Klimakur 2030 ikke burde belage seg på utslippskutt ved reduksjon av norsk matproduksjon og kjøttkonsum.

3. Framfor en utredning med tiltak som setter et mål om å redusere matproduksjonen i det norske jordbruket ønskes en utredning som fokuserer på tiltak for kutt i klimagassutslipp på de produksjoner som er aktuelle med Norges naturgitte forhold. Økt satsing på norsk produksjon av frukt og grønt og annen plateproduksjon er positivt, men må ikke gå på bekostning av at man også får en anvendelse av grovforarealer og utmarksbeiteressursene i landet.

4. Landbrukets klimaplan 2021-2030 må ligge til grunn for utslippsreduksjonene i den

aktuelle perioden, og alle løsninger til kutt i landbruket må diskuteres mellom partene i jordbruket og staten for å sikre forankring og realisme.

5. Fylkesutvalget støtter målet om å drastisk redusere matsvinnet, og etterspør strengere reguleringer og holdningskampanjer for å sikre at mest mulig av produsert mat blir spist.

6. Uttak av protein og karbohydrater fra skog må vurderes som en del av virkemidlene innenfor fôrtiltak i jordbruket.

7. Det er avgjørende å få verdikjeder knyttet til biogass fra landbruket på plass. Dette gjelder særlig virkemidler knyttet til transport av husdyrgjødsel og bruk av biorest.

8. Konsekvensene av ny metode for beregning av effektene av metanutslipp, såkalt GWP*, må utredes i forbindelse med målsetninger om utslippsreduksjoner og aktuell virkemiddelbruk.

9. Belønningsordningene som i dag gjelder for de ni største byområdene i Norge, må utvides til også å gjelde mellomstore byområder - herunder Mjøsbyen. Klimakur 2030 må vurdere virkemidler som kan bidra til økt gjennomføring av tiltak på kommunalt og fylkeskommunalt vegnett, herunder tiltak som øker attraktiviteten for gående og syklende.

10. Det må vurderes nye virkemidler for finansiering og økt bruk av kollektivtransport for områder som per i dag ikke kvalifiserer til byvekstmidler.

11. Overføringen av gods- og persontransport fra veg til bane og sjø krever store investeringer og innsatsen må økes. Vedtatte godspakker, elektrifisering og utbygging av Intercity må gjennomføres.

12. Klimakur 2030 må revurdere støtteordninger og vilkår for investeringsstøtte til ladeinfrastruktur, og særlig fokusere på alternative eiermodeller for ladeinfrastruktur til busser.

13. Fylkesutvalget støtter målet om at 100% av nybilsalget i 2025 skal være basert på nullutslippskjøretøy. Om dette målet skal nås er det helt sentralt at det bygges ladeinfrastruktur i hele landet, slik at alle får en reell mulighet til å være med på omstillingen. Det må videreføres kjøpsfordeler som gir et insentiv til å velge nullutslippsbiler.

Fylkesutvalget stiller seg også positive til målet om at 100% av bybussene skal være basert på nullutslippsteknologi i 2025, men etterlyser en økt nullutslippssatsing også for kollektivtilbudet i distriktene. Økonomiske virkemidler må være romslige og fleksible nok til at fylkeskommunen er i stand til å styrke klimavennlig transport, både gjennom investerings- og driftstiltak.

14. Virkemiddelet innføring av veibruksavgift for biodrivstoff fra 2020 må utgå som virkemiddel for å fremme elektrifisering i veitrafikk. Saksframlegg

15. Virkemidler som kan bidra til økt gjennomføring av tiltak på kommunalt og fylkeskommunalt vegnett, herunder utbedring av bæreevne på bruer for å kunne tillate større/tyngre vogntog må vurderes.

16. Klimakur 2030 bør inkludere de kortsiktige klimaeffektene av å velge å rehabilitere i stedet for å rive bygg, samt mulig klimagevinster av å gjenbruke materialer i bygg.

17. Klimakur 2030 bør vurdere bedre tilrettelegging for ladeinfrastruktur på drosjeholdeplasser og ved trafikknutepunkter. Her bør offentlige brukere av drosjetjenester tas med i planleggingsarbeidet. Alternativt bør det vurderes å etablere en statlig tilskuddsordning, hvor offentlige aktører kan søke om tilskudd til etablering av hurtigladere på drosjeholdeplasser.

18. Norge må øke hogstvolumet i årene framover. NIBIO har anslått at vi kan hogge 15-20% mer skog enn det vi gjør i dag samtidig som vi ivaretar alle andre hensyn.

Økt hogst må også følges opp med økt skogplanting i kombinasjon med planteforedling, skogpleie og eventuell gjødsling på aktuelle lokasjoner, både på nye og gamle skogarealer. Staten må i mye større grad enn i dag gi alle skogeiere insentiver til å drive et aktivt og klimavennlig skogbruk. Norsk skogindustri sine økonomiske rammevilkår og konkurransevilkår må styrkes, slik at den kan være en bærebjelke inn i det grønne skiftet.

19. Innovative offentlige anskaffelser, for eksempel offentlige byggeprosjekter, bør i sterkere grad vurderes som virkemiddel i arbeidet for å få skogbaserte produkter til å erstatte fossile produkter.

Behandling:

Jesper Nohr (Sp) fremmet forslag på vegne av Ap, Sp og H:

1. Fylkesutvalget mener at Klimakur 2030 gir et godt grunnlag for valg av klimatiltak fram mot 2030. Fylkesutvalget mener imidlertid at grunnlaget bør forbedres på flere områder.

2. Klimakur 2030 preges av mangelfulle konsekvensutredninger knyttet til drastisk omlegging av norsk landbruk. Det vil være særlig viktig blir å se dette i lys av behovet for en trygg og sikkert norsk matproduksjon og matberedskap.

En reduksjon i produksjonen av rødt kjøtt vil svekke norsk matproduksjon og Norges sjølforsyningsgrad, og vil dermed være i strid med de oppfordringer som kommer fra FN om å produsere mest mulig mat på lokalt ressursgrunnlag. De tiltakene i Klimakur 2030 som er rettet mot jordbruket, og særskilt i forhold til rødt kjøtt, er i for stor grad knyttet opp mot bokføringsmessige gevinster i klimaregnskapet, noe som neppe vil få samme netto effekt på utslipp i praksis.

Redusert matproduksjon i Norge vil gi bokføringsmessige gevinster i form av reduserte utslipp for Norge, men vil samtidig kunne øke utslippa i andre deler av verden. Kunnskapsgrunnlaget rundt karbonbinding i jord er uferdig. Økt kunnskap om binding av karbon i eng og beitemark vil påvirke regnestykket på hva som er reelle netto utslipp fra rødt kjøtt. Gitt usikkerheten disse tallene gir, samt risiko for karbonlekkasje, mener fylkesutvalget at Klimakur 2030 ikke burde belage seg på utslippskutt ved reduksjon av norsk matproduksjon og kjøttkonsum.

3. Framfor en utredning med tiltak som setter et mål om å redusere matproduksjonen i det norske jordbruket ønskes en utredning som fokuserer på tiltak for kutt i klimagassutslipp på de produksjoner som er aktuelle med Norges naturgitte forhold. Økt satsing på norsk produksjon av frukt og grønt og annen plateproduksjon er positivt, men må ikke gå på bekostning av at man også får en anvendelse av grovforarealer og utmarksbeiteressursene i landet.

4. Landbrukets klimaplan 2021-2030 må ligge til grunn for utslippsreduksjonene i den aktuelle perioden, og alle løsninger til kutt i landbruket må diskuteres mellom partene i jordbruket og staten for å sikre forankring og realisme.

5. Fylkesutvalget støtter målet om å drastisk redusere matsvinnet, og etterspør strengere reguleringer og holdningskampanjer for å sikre at mest mulig av produsert mat blir spist.

6. Uttak av protein og karbohydrater fra skog må vurderes som en del av virkemidlene innenfor fôrtiltak i jordbruket.

7. Det er avgjørende å få verdikjeder knyttet til biogass fra landbruket på plass. Dette gjelder særlig virkemidler knyttet til transport av husdyrgjødsel og bruk av biorest.

8. Konsekvensene av ny metode for beregning av effektene av metanutslipp, såkalt GWP*, må utredes i forbindelse med målsetninger om utslippsreduksjoner og aktuell virkemiddelbruk.

9. Belønningsordningene som i dag gjelder for de ni største byområdene i Norge, må utvides til også å gjelde mellomstore byområder - herunder Mjøsbyen. Klimakur 2030 må vurdere virkemidler som kan bidra til økt gjennomføring av tiltak på kommunalt og fylkeskommunalt vegnett, herunder tiltak som øker attraktiviteten for gående og syklende.

10. Det må vurderes nye virkemidler for finansiering og økt bruk av kollektivtransport for områder som per i dag ikke kvalifiserer til byvekstmidler.

11. Overføringen av gods- og persontransport fra veg til bane og sjø krever store investeringer og innsatsen må økes. Vedtatte godspakker, elektrifisering og utbygging av Intercity må gjennomføres.

12. Klimakur 2030 må revurdere støtteordninger og vilkår for investeringsstøtte til ladeinfrastruktur, og særlig fokusere på alternative eiermodeller for ladeinfrastruktur til busser.

13. Fylkesutvalget støtter målet om at 100% av nybilsalget i 2025 skal være basert på nullutslippskjøretøy. Om dette målet skal nås er det helt sentralt at det bygges ladeinfrastruktur i hele landet, slik at alle får en reell mulighet til å være med på omstillingen. Det må videreføres kjøpsfordeler som gir et insentiv til å velge nullutslippsbiler. Fylkesutvalget stiller seg også positive til målet om at 100% av bybussene skal være basert på nullutslippsteknologi i 2025, men etterlyser en økt nullutslippssatsing også for kollektivtilbudet i distriktene. Økonomiske virkemidler må være romslige og fleksible nok til at fylkeskommunen er i stand til å styrke klimavennlig transport, både gjennom investerings- og driftstiltak.

14. Virkemiddelet innføring av veibruksavgift for biodrivstoff fra 2020 må utgå som virkemiddel for å fremme elektrifisering i veitrafikk. Saksframlegg

15. Virkemidler som kan bidra til økt gjennomføring av tiltak på kommunalt og fylkeskommunalt vegnett, herunder utbedring av bæreevne på bruer for å kunne tillate større/tyngre vogntog må vurderes.

16. Klimakur 2030 bør inkludere de kortsiktige klimaeffektene av å velge å rehabilitere i stedet for å rive bygg, samt mulig klimagevinster av å gjenbruke materialer i bygg.

17. Klimakur 2030 bør vurdere bedre tilrettelegging for ladeinfrastruktur på drosjeholdeplasser og ved trafikknutepunkter. Her bør offentlige brukere av drosjetjenester tas med i planleggingsarbeidet. Alternativt bør det vurderes å etablere en statlig tilskuddsordning, hvor offentlige aktører kan søke om tilskudd til etablering av hurtigladere på drosjeholdeplasser.

18. Norge må øke hogstvolumet i årene framover. NIBIO har anslått at vi kan hogge 15-20% mer skog enn det vi gjør i dag samtidig som vi ivaretar alle andre hensyn.
Økt hogst må også følges opp med økt skogplanting i kombinasjon med planteforedling, skogpleie og eventuell gjødsling på aktuelle lokasjoner, både på nye og gamle skogarealer. Staten må i mye større grad enn i dag gi alle skogeiere insentiver til å drive et aktivt og klimavennlig skogbruk. Norsk skogindustri sine økonomiske rammevilkår og konkurransevilkår må styrkes, slik at den kan være en bærebjelke inn i det grønne skiftet.

19. Innovative offentlige anskaffelser, for eksempel offentlige byggeprosjekter, bør i sterkere grad vurderes som virkemiddel i arbeidet for å få skogbaserte produkter til å erstatte fossile produkter.

Johannes Wahl Gran (MDG) foreslo sluttbehandling av saken i fylkestinget. Forslaget falt med to stemmer, avgitt av Gran (MDG) og Jordet (SV).

Votering:
Gran (MDG) opplyste at han ønsket å stemme imot avsnitt 2 i punkt 2. Avsnittet ble vedtatt mot to stemmer, avgitt av Gran (MDG) og Gihlemoen (FrP).
Resten av uttalelsen: Vedtatt mot en stemme, avgitt av Gihlemoen (FrP).